

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач Сумського
дошкільного навчального закладу
(ясла-садок) № 17 «Радість» м. Суми
Аліна Батарчук Аліна БАТАРЧУК
31.08.2023

**Освітня програма
Сумського дошкільного навчального
закладу (ясла-садок) № 17 «Радість»
м. Суми, Сумської області
на 2023/2024 навчальний рік**

Зміст

Вступ.

Розділ I. Загальний обсяг навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти.

Розділ II. Перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх ліній, логічна послідовність їх вивчення.

Розділ III. Форми організації освітнього процесу.

Розділ IV. Особливості організації освітнього процесу.

Розділ V. Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти. 11

Розділ VI. Права та обов'язки здобувачів освіти.

Розділ VII. Умови забезпечення якості дошкільної освіти в ЗДО. 12

13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Вступ

Відповідно до статті 4 Закону України «Про дошкільну освіту» Сумський дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 17 «Радість» м. Суми, Сумської області у 2023/2024 навчальному році спрямовує діяльність на забезпечення всебічного розвитку дитини дошкільного віку відповідно до її задатків, нахилів, здібностей, індивідуальних, психічних та фізичних особливостей, культурних потреб, формування у дитини дошкільного віку моральних норм, набуття нею життєвого соціального досвіду.

Освітня програма закладу на 2023/2024 навчальний рік розроблена на виконання Законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту» та відповідно до Базового компоненту дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти).

Освітня програма визначає згальні засади до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів задля досягнення вихованцями обов'язкових компетентностей, визначених Базовим компонентом дошкільної освіти.

Освітня програма містить:

- загальний обсяг навантаження та очікувані результати навчання (набуті компетентності);
- перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх напрямів, логічну послідовність їх реалізації;
- форми організації освітнього процесу;
- систему внутрішнього забезпечення якості освіти.

Зміст освітньої програми передбачає:

- формування основ соціальної адаптації та життєвої компетентності дитини;
- виховання елементів природо-доцільного світогляду, розвиток позитивного емоційно-ціннісного ставлення до довкілля;
- утвердження емоційно-ціннісного ставлення до практичної та духовної діяльності людини;
- розвиток потреби в реалізації власних творчих здібностей.

Мета і завдання освітньої програми:

- забезпечення якісної організації та здійснення освітнього процесу в ЗДО;
- створення умов, комфортних для розвитку пізнавальних і психічних процесів дітей, їхньої спрямованості на активність у соціумі;
- забезпечення реалізації можливостей і здібностей кожної дитини;
- створення в групах атмосфери гуманного та доброзичливого ставлення до всіх вихованців, що сприятиме вихованню у них товариськості, доброзичливості, допитливості, ініціативності, формуванню самостійності і творчості;
- турбота про здоров'я, емоційне благополуччя та своєчасний всебічний розвиток кожної дитини;
- максимальне використання різноманітних видів дитячої діяльності, їх інтеграція задля підвищення ефективності освітнього процесу;
- творча організація (креативність) освітнього процесу;
- варіативність використання навчального матеріалу з метою розвитку творчості з урахуванням інтересів і здібностей кожної дитини;
- забезпечення шанобливого ставлення до результатів дитячої творчості;
- єдність підходів до виховання дітей в умовах закладу дошкільної освіти та сім'ї;
- забезпечення наступності між закладом дошкільної освіти та НУШ, що виключає розумові та фізичні перевантаження у змісті освіти дітей дошкільного віку;
- організація психолого-педагогічної підтримки дітей у відповідності з їх віковими та індивідуальними особливостями і здібностями, розвиток здібностей і творчого потенціалу кожної дитини як суб'єкта відносин з самим собою, іншими дітьми, дорослими та світом;
- забезпечення психолого-педагогічної підтримки сім'ї та підвищення компетентності батьків у питаннях розвитку освіти, охорони і зміцнення здоров'я дітей;
- національно-патріотичне виховання дошкільників;
- підвищення професійної майстерності педагогів дошкільної освіти.

Освітній процес ЗДО у 2023/2024 навчальному році буде спрямовано на реалізацію таких завдань:

1. Продовжувати впровадження в освітню роботу здоров'яутворювальних технологій та народних оздоровчих традицій, які сприяють формуванню здоров'язбережувальної компетентності.

2. Продовжити освітню роботу, яка сприяє сталому розвитку особистості дошкільника, формує творчі та технічні компетентності, продуктивне та критичне мислення дітей шляхом STREAM-освіти.

3. Сприяти розвитку соціально-емоційної сфери дітей дошкільного віку шляхом створення безпечного та психологічно комфортного середовища.

Педагоги ЗДО забезпечують засвоєння здобувачами освіти обов'язкового мінімуму змісту дошкільної освіти на рівні вимог Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти України).

Обов'язковий мінімум передбачас:

- компетентнісний підхід до розвитку особистості, збалансованість набутих знань, умінь, навичок, сформованих бажань, інтересів, намірів та особистісних якостей і вольової поведінки дитини;
- надання пріоритету соціально-моральному розвитку особистості, формування у дітей узгоджувати особисті інтереси з колективними;
- формування у дітей цілісної, реалістичної картини світу, основ світогляду;
- забезпечення індивідуального особистісного розвитку.
- забезпечення наступності і перспективності в освітньому процесі між дошкільною і початковою освітою, що полягає у наступності чинних програм розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного віку та освітньої програми для 1 класу початкової школи;
- формування позитивної мотивації здобувачів освіти до освітньої діяльності здійснюється через розвиток ключових компетентностей, необхідних для успішної самореалізації в суспільстві.

Нормативна документація

Освітня діяльність у Сумському дошкільному навчальному закладі (ясла-садок) № 17 «Радість» м. Суми, Сумської області у 2023/2024 навчальному році буде організована **відповідно до:**

- Закону України «Про освіту»;
- Закону України «Про дошкільну освіту»;
- Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо державних гарантій в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану»;
- Базового компонента дошкільної освіти в Україні;
- Положення про дошкільний навчальний заклад, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 20.03.2003 р. №305 (зі змінами);
- Указу Президента України від 18 травня 2019 року № 286/2019 «Про Стратегію національно-патріотичного виховання на 2020-2025 роки»;
- Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України (наказ МОН України від 6 червня 2022 року № 527);
- Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 24.03.2016 р. №234;
- Гранично допустимого навантаження на дитину у дошкільних навчальних закладах різних типів та форм власності, затвердженого наказом МОН України від 20.04.2015 р. №446;
- Листа МОН від 07.07.2021 р. №1/9-344 «Планування роботи в закладі дошкільної освіти»;
- Положення про атестацію педагогічних працівників (наказ МОН від 09.09.2022 р. № 805);
- Лист МОН від 10.06.2022 № 1/6267-22 "Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України" ;
- Лист МОН від 21.08.2023 № 1/12490 "Про окремі питання діяльності закладів дошкільної освіти у 2023/2024 навчальному році";

- Лист МОН № 1/6990-23 від 17.05.23 року «Про підготовку закладів освіти до нового навчального року та проходження осінньо-зимового періоду 2023/24 року»;
- Лист МОН від 20.06.23 року № 1/8820-23 «Про організацію безпечного освітнього простору в закладах дошкільної освіти та обладнання укриттів»;
- Лист МОН від 15.08.2023 р. №12132-23 «Щодо надання роз'яснень про комплектування спеціальних груп у закладах дошкільної освіти»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 року № 305 «Про затвердження норм та Порядку організації харчування у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку» (зі змінами);
- Інструктивно-методичних рекомендацій «Організація роботи та дотримання вимог з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності у закладах дошкільної освіти» (Додаток до листа МОН від 14.02. 2019 № 1/11-1491);
- Інструктивно-методичних рекомендацій «Організація фізкультурно-оздоровчої роботи у дошкільних навчальних закладах» №1/9-456 від 02.09.2016 р.;
- Інструктивно-методичного листа МОН «Про організацію роботи з дітьми 5-річного віку» №1/9-664 від 27.09. 2010 р.;
- Наказу МОН від 19.12.2017 № 1633 «Про затвердження Примірного переліку ігрового та навчально-дидактичного обладнання для закладів дошкільної освіти»;
- Листа МОН України «Щодо організації роботи та дотримання вимог з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності у закладах дошкільної освіти» (від 14.02.2019 №1/11-1491);
- Програми розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» Білан О.І.,Возна Л.М.(2021р.);
- Листа МОН України від 07 липня 2021 р. № 1/9-344 «Планування роботи закладу дошкільної освіти на рік»;
- Статуту ДНЗ № 17 «Радість» та інших нормативно-правових документів у сфері освіти.

Групи в закладі дошкільної освіти комплектуються за віковими ознаками. У 2023/2024 навчальному році кількість груп становить: 3 групи раннього віку (від 1.5 до 3 років); 2 молодших групи (діти дошкільного віку від 3-х до 4-х років); 2 середні групи (діти дошкільного віку від 4-х до 5-ти років); 1 середня спеціальна група (діти дошкільного віку від 4-х до 5-ти років); 2 старші групи (діти дошкільного віку від 5-ти до 6(7)-ти років); 2 старші спеціальні групи (діти дошкільного віку від 5-ти до 6(7)-ти років).

Освітній процес у Сумському дошкільному навчальному закладі (ясла-садок) № 17 «Радість» м. Суми, Сумської області у 2023/2024 н.р. будується на відповідному програмово-методичному забезпеченні та представляє єдиний комплекс освітніх компонентів для досягнення вихованцями результатів навчання (набуття компетентностей), визначених Базовим компонентом дошкільної освіти, чинними освітніми комплексними та парціальними програмами, рекомендованими Міністерством освіти і науки України.

Відповідно до рішення педагогічної ради Сумський дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 17 «Радість» м. Суми, Сумської області (протокол № 1 від 30.08.2023 року) освітній процес у закладі здійснюється за наступними програмами:

Інваріантний складник змісту дошкільної освіти у закладі здійснюється в навчальному році відповідно до чинної освітньої програми розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» (авт. Білан О.І., нова редакція 2022р.).

Варіативний складник Базового компонента дошкільної освіти реалізується через інтеграцію змісту парціальних програм та чинної освітньої програми розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» (автор О.І. Білан. Лист ІМЗО від 06.12.2021 № 22.1/12-Г-751).

У 2023/2024 навчальному році будуть упроваджуватись такі парціальні програми для інтеграції їх змісту у різні види діяльності:

- парціальна програма з основ здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей дошкільного віку «Про себе треба знати, про себе треба дбати», автор Лохвицька Л.В. (Лист ІМЗО від 04.12.2018 №22.1/12-Г-1049);

- програма з національно-патріотичного виховання для дітей середнього та старшого дошкільного віку «Україна – моя Батьківщина», за науковою редакцією Рейпольської О.Д., протокол №3 від 21.06.2022р.;
- у всіх вікових групах використовується парціальна програма з формування основ безпечної поведінки дітей дошкільного віку під час дорожнього руху «Дитина у світі дорожнього руху» (формування у дітей дошкільного віку основ соціокультурної та безпечної поведінки під час дорожнього руху, готовності до життя у сучасному технічно розвиненому світі);
- у спеціальних групах для дітей з порушенням мовлення – програма «Корекційно-розвиткова робота з дітьми із загальним та фонетико-фонематичним недорозвиненням мовлення» Стахова Л.Л., Кравцова І.В. ІМЗО від 05072019 № 221/12 – 5 – 577;
- програма хореографічної діяльності дітей від 3-х до 7-ми років (авт. Шевчук А.С.).

У закладі надаються додаткові освітні послуги у формі гурткової роботи, як ефективного способу розвитку творчої особистості дошкільника. При плануванні роботи гуртків враховувались: інтереси та здібності вихованців, побажання батьків, компетентність педагогів. Гуртки, які функціонують в ЗДО, мають художньо-естетичне спрямування: фольклорно-етнографічний – заняття проводяться в середу; музично-терапевтичний «Гармонія» – заняття проводяться у вівторок; гри на ДМІ «Веселі музики» заняття проводяться у четвер; степ-аеробіки «Веселий крок» – заняття проводяться у середу. Набір в гуртки триває до 15 вересня. Заняття гуртків проводяться у другу половину дня після денного сну один раз на тиждень, тривалість занять 20 – 25 хвилин. Вік вихованців гуртків від 4 до 6 років. Кількість вихованців в кожному з гуртків 10 – 12 осіб.

При визначенні навчального навантаження в ЗДО було враховано Наказ МОН України «Про затвердження гранично допустимого навчального навантаження на дитину у дошкільних навчальних закладах різних типів та форми власності» від 20.04.2015 № 446. Згідно з цим нормативним документом

було складено перелік форм роботи з дітьми, що не виходить за визначені ним межі навчального навантаження.

Набуття ключових компетентностей дитиною дошкільного віку відбувається в різних видах діяльності: ігровій, руховій, комунікативній, мовленнєвій, мистецько-творчій, здоров'язбережувальній, пізнавально-дослідницькій, господарсько-побутовій та ін.

Термін навчання. Навчальний рік у ЗДО № 17 «Радість» м. Суми починається 1 вересня 2023 року і закінчується 31 травня 2024 року, літній період (під час якого освітня робота здійснюється згідно інструктивно-методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України) – з 1 червня по 31 серпня 2024 року.

Розподіл занять на тиждень в організованих видах діяльності складається відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України 20.04.2015 № 446 «Про затвердження гранично допустимого навантаження на дитину у дошкільних навчальних закладах різних типів та форми власності». Кількість занять інваріантного складника повністю відповідає вимогам наказу. Види діяльності плануються за освітніми напрямками: «Особистість дитини», «Дитина в соціумі», «Гра дитини», «Дитина у природному довкіллі», «Дитина у світі мистецтва», «Дитина у сенсорно-пізнавальному просторі», «Мовлення дитини». Реалізація програми передбачає застосування принципу інтеграції освітніх напрямів у відповідності з віковими можливостями і особливостями вихованців.

Розподіл занять та гранично допустимого навчального навантаження на тиждень у групах закладу дошкільної освіти на 2023-2024 навчальний рік

Орієнтовні види діяльності за освітніми лініями <i>Інваріантна складова</i>	Кількість занять на тиждень за віковими групами				
	раннього віку від 1 до 2 років	I мол від 2 до 3 років	II мол. від 3 до 4 років	середня від 4 до 5 років	старша від 5 до 6(7) років
Ознайомлення з соціумом (народознавство, основи моральних якостей)	1(з них) 1	1(з них) 1	2(з них) 1 0.5 0.5	2(з них) 1 0.5 0.5	3(з них) 2 0.5 0.5

Ознайомлення з природним довкіллям	1	1	1	1	2
Художньо-продуктивна діяльність	3(з них)	4(з них)	4(з них)	5(з них)	5(з них)
- музичне,	2	2	2	2	2
- малювання,	0.5	1	1	1	1.5
- ліплення,	0.5	0.5	0.5	1	0.5
- аплікація,	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
- театральне				0.5	0.5
Сенсорний розвиток	2(з них)	2(з них)			
- конструювання,	1	1			
- сенсорно-пізнавальне	1	1			
Логіко-математичний розвиток			1(з них)	1(з них)	2(з них)
- конструювання,			0.3	0.3	0.5
- логіко-математичне,			0.5	0.5	1
- досліди			0.2	0.2	0.5
Розвиток мовлення і культура мовленнєвого спілкування	2(з них)	2(з них)	3(з них)	3(з них)	3(з них)
- мовленнєва компетентність,	1	1	2	2	2
- комунікативна,	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
- художньо-мовленнєва	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
Здоров'я та фізичний розвиток	2	2	3	3	3
Загальна кількість занять на тиждень	9	10	11	12	15
<i>Варіативна складова</i>			3(з них)	4(з них)	5(з них)
- хореографія			1	1	2
- основи правової культури,			1	1	1
- мовлення дитини.					1
Основи грамоти					1*
- спортивні ігри.					
Баскетбол					
- основи економічної культури			1	1	1
Додаткові освітні послуги	-	-	3	4	5
Максимальна кількість занять на тиждень	9	10	14	16	20
Максимально допустиме навчальне навантаження на тиждень на дитину (в астрономічних годинах)	1,3	1,4	3,5	5,3	8,3

Примітки:

1. Години, передбачені для фізкультурних занять, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження на дітей. Фізкультурні заняття можуть проводитися у другу половину дня у дошкільних (4-ий, 5-ий, 6-ий р.ж.) групах.

2. Максимально допустима кількість занять у першій половині дня в молодшій та середній групах не перевищує двох, у старшій – трьох організованих навчальних занять. Зменшення навантаження на дітей відбувається за рахунок реалізації блочно-тематичного принципу планування, проведення інтегрованих занять, під час яких реалізуються завдання занять різних типів.

Тривалість одного заняття:

- від 2 до 3 років – до 10 хвилин;
- від 3 до 4 років – не більше 15 хвилин;
- від 4 до 5 років – 20 хвилин;
- від 5 до 6 (7) років – 25 хвилин.

У середині та наприкінці занять, що потребують високого інтелектуального напруження чи статичної пози дітей, проводяться фізкультурні хвилини.

Тривалість перерв між заняттями становить не менше 10 хвилин.

Заняття, які потребують підвищеної пізнавальної активності, проводяться переважно в першу половину дня та у дні з високою працездатністю (вівторок, середа). Такі заняття поєднуються та чергуються із заняттями з музичного виховання та фізкультури.

Реалізації освітньої програми сприяє проведення інтегрованих занять. Тривалість інтегрованого заняття може дещо збільшуватись за рахунок постійної зміни різних видів дитячої діяльності (на 5, 10, 15 хвилин відповідно в різновіковій, старшій групах).

Щоденно допускається проведення одного інтегрованого заняття для закріплення набутих дітьми знань і вмінь у різних видах їх діяльності протягом дня. При цьому забезпечено нормативні вимоги до тривалості статичного навантаження у положенні сидячи на одному занятті, а саме: від 2 до 3 років –

10 хвилин, від 3 до 4 років – 15 хвилин, від 4 до 5 років – 20 хвилин, від 5 до 6 (7) – 25 хвилин.

Заняття з фізичної культури й музичного виховання інтеграції не підлягають.

Виконання домашніх завдань від дітей педагогами закладу дошкільної освіти не вимагається.

Організоване навчання у формі фізкультурних занять проводиться починаючи із груп раннього віку. Визначаючи обсяг рухової активності дітей, враховується стан їхнього здоров'я та психофізіологічні особливості. Тривалість занять для дітей у віці від 2 до 3 років – 15 хвилин; від 3 до 5 років – 20-25 хвилин; від 5 до 6 років – 25-30 хвилин.

Фізкультурні заняття для дітей дошкільного віку проводять не менше трьох разів на тиждень. Форма та місце проведення занять визначаються педагогом залежно від поставленої мети, сезону, погодних умов та інших факторів.

Показники компетентності випускника закладу дошкільної освіти:

Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Очікуваними результатами освітнього процесу є набуття ключових компетентностей, що визначені за усіма освітніми напрямками Базового компонента, комплексними та парціальними програмами, згідно яких здійснюється освітній процес.

Набуття ключових компетентностей дитиною дошкільного віку відбувається в різних видах діяльності (ігровій, руховій, здоров'язбережувальній, мистецько-творчій, пізнавально-дослідницькій, комунікативній, мовленнєвій, господарсько-побутовій) і вимагає практичного засвоєння дитиною системи елементарних знань про себе та соціум, моральних цінностей, уміння доречно застосовувати набуту інформацію.

Рівень сформованості компетентностей різних вікових груп з'ясовується у процесі здійснення моніторингу рівня засвоєння програмового матеріалу дітьми раннього та дошкільного віку, отримання антропометричних даних та

встановлення рівня нервово-психічного розвитку дітей раннього віку в процесі спостереження за життєдіяльністю дітей.

Інструментарієм здійснення моніторингу є «Моніторинг досягнень дітей дошкільного віку згідно з Базовим компонентом дошкільної освіти». Упорядники: Н.М. Шаповал, О.М. Кулик, Т.В. Киричук, 2021 рік.

Педагогічний колектив ЗДО планує освітню та методичну роботу, враховуючи результати моніторингових досліджень.

На кінець навчального року оцінюється сформованість показників компетентності випускника закладу дошкільної освіти за такими критеріями:

- виявляє пізнавальний інтерес до навколишнього світу і взаємин між людьми;
- уміє адекватно поводитися в колективі, бути ввічливим, вихованим, ухвалювати правильні рішення в різних життєвих ситуаціях;
- має сформовані уявлення про доброту, гуманність, чесність, справедливість як важливі якості взаємин між людьми;
- виявляє прихильність до дорослих та однолітків, уміє висловлювати своє ставлення, прагне позитивної оцінки оточуючих;
- здатний до особистісного контакту з дорослими;
- володіє вміннями планувати, організовувати (гру, працю), прагне досягти позитивних результатів в індивідуальній і спільній діяльності;
- уміє розв'язувати проблемні ситуації;
- дотримується правил особистої гігієни, знає основні ознаки здоров'я, усвідомлює необхідність проведення профілактичних заходів;
- уміє самостійно організувати рухливу, народну, дидактичну, сюжетно-рольову гру, розподіляти ролі;
- володіє навичками основних рухів, уміє доцільно їх використовувати в разі потреби;
- ознайомлений з правилами пожежної безпеки, вуличного руху, безпеки в побуті, у природі та з правилами поведінки з незнайомими людьми;
- уміє спілкуватися з людьми різного віку, статі;

- знає свої права та поважає права інших людей, відповідально виконує обов'язки;
- ознайомлений з предметами довкілля (житло, споруди соціального призначення, зв'язок тощо), цінує предмети, зроблені людьми;
- має уявлення про державу, її символи;
- має елементарні уявлення про історію України, її столицю, місто (село), в якому проживає;
- ознайомлена з культурою свого народу та регіону зокрема народні ігри, іграшки, ремесла, календарно-обрядові свята, звичаї та обряди, народний одяг, українська оселя;
- має сформований інтерес до історії свого краю;
- знає імена рідних, поважає родину, родинні обереги, складає родинне дерево;
- має уявлення про характерні ознаки об'єктів природи (сонце, вода, повітря, ґрунт, пісок, глина);
- знає назви свійських і диких тварин, птахів, кущів, лікарських рослин, грибів, квітів, городніх і садових рослин, комах, земноводних свого регіону;
- доглядає за квітами та мешканцями куточка природи;
- володіє трудовими вміннями та навичками, виявляє працьовитість, бережне ставлення до результатів праці;
- усвідомлює, що стан здоров'я залежить від чистоти повітря, ґрунту, води;
- знає, що люди вивчають космос;
- дотримується правил природо доцільної поведінки; разом із дорослим бере участь в акціях, спрямованих на підтримку сталого розвитку;
- має розвинені навички самообслуговування, господарсько-побутової праці, праці в природі; вміє виготовляти прості вироби з паперу, тканини, природного матеріалу;
- розуміє, що в Україні українська мова є державною;
- чітко й правильно вимовляє звуки рідної мови;

- має багатий словниковий запас, розвинене граматично-правильне та зв'язне мовлення (складає розповіді та переказує тексти);
- володіє мовленнєвим етикетом;
- має розвинену дрібну моторику (вміння володіти олівцем, ручкою, ножицями);
- виокремлює жанри художніх творів, передає зміст українських народних казок, уміє характеризувати персонажів твору;
- читає вірші напам'ять;
- знає і називає не менше 3-4 імен прозаїків і поетів, не менше 8-10 літературних і фольклорних творів;
- має уявлення про основні одиниці мовлення (звук, слово, речення);
- уміє лічити в межах 10, робити нескладні усні обчислення, розв'язувати арифметичні задачі;
- встановлює закономірності, причинно-наслідкові зв'язки;
- уміє спостерігати, обстежувати, аналізувати, виокремлювати головне і другорядне, порівнювати і запам'ятовувати;
- здійснює найпростіші форми контролю власної діяльності, перевіряти зроблене, виправляти помилки;
- здійснює серіацію за величиною, довжиною, масою, об'ємом, орієнтується у просторі та часі;
- намагається ощадливо використовувати електроенергію, воду, залишки продуктів харчування, вміє виокремлювати першочергові потреби сім'ї;
- уміє виокремлювати суттєві явища довкілля, порівнювати їх, бачити їх подібність і відмінність;
- малює, ліпить, аплікує, використовуючи нетрадиційні техніки зображення предметів;
- уміє розрізняти музичні твори, танцювати, відтворюючи в рухах ритмічний малюнок; співати виразно, без напруження; грати на дитячих музичних інструментах;

- виготовляє власноруч і з допомогою дорослого конструкції, будівлі, саморобки, використовує їх для реалізації ігрових задумів;
- уміє застосовувати творчий досвід у повсякденній діяльності, досліджувати, продукувати ідеї;
- бере участь в іграх-драматизаціях, іграх-інсценуваннях, театралізованих іграх, передаючи образ за допомогою засобів зовнішньої виразності та пантоміми, вносить творчі фрагменти в театралізацію;
- самостійно організовує і здійснює театралізовано-ігрову діяльність;
- знає різні види та назви ігор; ініціює організацію ігор, дотримується правил гри, вміє налагоджувати партнерські стосунки у грі.

Розділ II. Перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх напрямів, логічна послідовність їх вивчення.

Зміст освітнього процесу в закладі у 2023/2024 навчальному році спрямований на набуття дитиною особистого досвіду в різних видах діяльності шляхом становлення ключових компетентностей вихованців відповідно до Базового компонента дошкільної освіти.

Реалізуючи зміст освітнього процесу, вихователі забезпечують досягнення очікуваних результатів навчання, визначених у освітній програмі «Українське дошкілля».

Інваріантна складова змісту дошкільної освіти сформована на державному рівні і є обов'язковою. Інваріантну частину змісту освіти систематизовано відповідно до Базового компонента дошкільної освіти за освітніми напрямками: «Особистість дитини» (рухова компетентність, здоров'язбережувальна компетентність, особистісна компетентність); «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі» (предметно-практична, технологічна компетентність, сенсорно-пізнавальна, логіко-математична, дослідницька компетентність); «Дитина у природному довкіллі» (природничо-екологічна компетентність) «Гра дитини» (ігрова компетентність); «Мовлення дитини» (мовленнєва, комунікативна, художньо-мовленнєва компетентність); «Дитина в

соціумі» (соціально-громадянська компетентність); «Дитина у світі мистецтва» (мистецько-творча компетентність).

У закладі забезпечується неперервність освітньої роботи щодо змісту освітніх напрямів, а також наступність дошкільної та початкової ланок. Виключення з інваріантної частини будь-якого з освітнього напрямку порушує цілісність розвитку дитини на рівні дошкільної освіти і наступність її в початковій школі. Організація життєдіяльності дітей з урахуванням освітніх напрямів, що включені до інваріантної дає змогу забезпечити належний рівень соціально-особистісного розвитку дітей дошкільного віку в структурі неперервної освіти.

Формування ключових компетентностей за освітніми напрямами Базового компонента дошкільної освіти інваріантного складника здійснюється через такі види занять:

Освітній напрям	Вид заняття	Компетентності, які формуються
Особистість дитини	- фізичний розвиток - мовленнєвий розвиток - ознайомлення із соціумом	• рухова • здоров'язбережувальна • особистісна
Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі	- конструювання - логіко-математичне - сенсорно-пізнавальне - дослідження	• предметно-практична, технологічна компетентність, • логіко-математична • сенсорно-пізнавальна • дослідницька
Дитина у природному довкіллі	- ознайомлення з природним довкіллям	• природничо-екологічна
Гра дитини	- усі види занять	• ігрова компетентність
Дитина в соціумі	- ознайомлення із соціумом - народознавство - основи моральних якостей	• соціально-громадянська
Мовлення дитини	- мовленнєве - комунікативне - художньо-мовленнєве (художня література)	• мовленнєва • комунікативна • художньо-мовленнєва

Дитина у світі мистецтва	- музичне - малювання - ліплення - аплікація - театральне	• мистецько-творча
--------------------------	---	--------------------

Організація життєдіяльності дітей з урахуванням освітніх напрямів, що включені до інваріантної частини дає змогу забезпечити належний рівень соціально-особистісного розвитку дітей дошкільного віку в структурі неперервної освіти. Дотримання змісту, взаємозв'язку та логічної послідовності реалізації змісту освітніх напрямів Базового компоненту забезпечується та відображається у плануванні педагогів закладу.

Варіативний складник буде забезпечено шляхом проведення занять та інших форм освітньої діяльності.

Освітній напрям	Вид заняття	Компетентності, які формуються
Особистість дитини. Спортивні ігри.	- спортивна гра «Баскетбол»	- спортивно-ігрова
Дитина в соціумі. Соціально-фінансова грамотність	- основи економічної культури	- фінансова
Мовлення дитини. Основи грамоти	- основи грамоти	- мовленнєва у площині оволодіння основами грамоти
Дитина у світі мистецтва. Хореографія.	- хореографія	- мистецько-творча

Для реалізації окреслених завдань педагоги дошкільного закладу широко використовують інноваційні технології та методики. Тому важливою складовою роботи методичної служби є впровадження в освітній процес інноваційних технологій.

З метою підвищення якості освітнього процесу у 2023/2024 навчальному році в закладі використовуються інноваційні педагогічні технології, а саме:

- пошуково-дослідна діяльність;
- технологія ефективного засвоєння інформації «Мнемотехніка»;

- теорія розв'язання винахідницьких завдань;
- музикотерапія;
- ребус-метод;
- освітня технологія Стенд-музей;
- технологія розвитку логічного мислення (Блоки Дьенеша, палички Кюізенера);
- технологія «Лепбук»;
- елементи STREAM-освіти;
- використання степ-платформ на занятті з фізичного розвитку;
- партерна гімнастика;
- система Карла Орфа;
- використання мультимедійних засобів на заняттях.

Розділ III. Форми організації освітнього процесу.

Відповідно до Закону України «Про дошкільну освіту» освітня програма ЗДО визначає мету, завдання освітнього процесу на навчальний рік, а також форми його організації.

Організоване навчання у формі занять проводиться, починаючи з 3-го року життя. Тривалість занять становить:

- у групі раннього віку – не більше 10 хвилин;
- у молодшій групі – не більше 15 хвилин;
- у середній групі – 20 хвилин;
- у старшій групі – 25 хвилин.

Тривалість перерв між заняттями становить не менше 10 хвилин.

З метою досягнення очікуваних результатів навчання (набуття компетентностей) у 2023/2024 навчальному році педагогами закладу будуть проводитися різні форми організації освітнього процесу, у тому числі, заняття різних типів. Для якісної організації освітнього процесу проводяться такі заняття (за типами):

- фронтальні, колективні (з усіма дітьми групи);

- групові (7-8 дітей);
- індивідуально-групові (4-6 дітей);
- індивідуальні (1-3 дитини).

За дидактичними цілями у всіх вікових групах організуються такі види занять:

- заняття із засвоєння дітьми нових знань;
- заняття із закріплення і систематизації досвіду дітей;
- контрольні заняття.

За специфікою поєднання змісту та форм роботи в межах заняття проводяться такі заняття:

- тематичні;
- інтегровані;
- комплексні.

З метою забезпечення наступності з початковою ланкою освіти поширеним типом занять у поточному навчальному році у всіх вікових групах будуть інтегровані заняття у рамках блочно-тематичної організації освітнього процесу.

Види інтегрованих занять:

- з соціально-природничої тематики;
- з пріоритетом інтелектуально-мовленнєвих завдань;
- з пріоритетом логіко-математичних завдань;
- заняття мистецько-творчого циклу.

Освітня діяльність у групах планується як у першій, так і у другій половині дня відповідно до розкладу занять на тиждень. У другій половині дня плануються заняття з мистецько-творчої діяльності та фізичного розвитку, а також заняття, які реалізують варіативний складник Базового компонента дошкільної освіти. Весь освітній процес організовується диференційовано з урахуванням віку і індивідуальних особливостей дітей.

У ЗДО планування освітнього процесу здійснюється за блочно-тематичним принципом, по видами діяльності, що забезпечує змістовну

цілісність, системність, послідовність, ускладнення та повторення програмного матеріалу.

Для програмово-методичного забезпечення освітнього процесу використовуються видання, рекомендовані Міністерством освіти і науки України для використання в дошкільних навчальних закладах у 2023/2024 навчальному році.

Реалізацію змісту освітньої програми здійснює колектив педагогів: завідувач, вихователь-методист, вихователі, музичні керівники, практичний психолог, інструктор з фізкультури, учителі-логопеди, сестри медичні старші.

Блочно-тематичний принцип планування освітнього процесу є одним із ефективних інструментів реалізації інтеграції й сприяє кращому засвоєнню знань, умінь і практичних навичок дошкільників з відповідної теми, яка пропонується для вивчення і закріплення протягом одного тижня. Інтеграція – це шлях і спосіб формування у дітей цілісної картини світу.

Тип заняття обирає та уточнює вихователь, музичний керівник, інструктор з фізкультури, учитель-логопед самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених в освітніх програмах.

Рівномірно розподіляються види активності за основними видами діяльності протягом дня в залежності від бажань та інтересу дітей.

Окрім занять, проводяться інші форми спеціально організованої освітньої діяльності:

- ігри (дидактичні, сюжетно-рольові, рухливі, театралізовані, ігри з піском та водою та ін.);
- спостереження;
- пошуково-дослідницька діяльність;
- екскурсії;
- трудова діяльність.

Крім спеціально організованої освітньої діяльності, передбачається самостійна діяльність дітей: ігрова, мистецько-творча, рухова.

Фізичне виховання дітей передбачає проведення:

- ранкової гімнастики;
- гімнастики пробудження;
- занять фізичною культурою;
- рухливих ігор та ігор спортивного характеру;
- загартування;
- фізкультурних хвилинок під час занять;
- фізкультурних пауз між заняттями;
- фізкультурних комплексів під час денної прогулянки (піші переходи).

Організоване навчання у формі фізкультурних занять проводиться з раннього віку.

За окремим планом у закладі організовується робота щодо оздоровлення дітей в літній період, під час якого освітній процес організовується в наступних формах:

- ранкова гімнастика та гімнастика пробудження;
- дозований біг, ходьба по траві, «доріжці здоров'я»;
- рухливі та спортивні ігри;
- процедури прийняття сонячних та повітряних ванн;
- екскурсії, цільові прогулянки;
- продуктивні види діяльності;
- ігри з водою, піском;
- конструктивні та творчі ігри;
- пошуково-дослідницька діяльність;
- організація господарсько-побутової діяльності;
- розваги, конкурси малюнків та поробок;
- змагання, різноманітні конкурси, естафети.

При організації роботи ЗДО всі працівники керуються **планом роботи закладу на 2023/2024 навчальний рік, розділи якого та їх змістове наповнення визначено педагогічною радою**. План роботи на рік та літній період затверджуються керівником закладу.

Форма планування освітньої роботи з дітьми здійснюється за видами діяльності. Вихователі планують роботу з дітьми, використовуючи 2 види планів: перспективний та календарний. Кожна група планує роботу з дітьми, враховуючи їх вікові особливості та завдання програм.

Перспективний план складається на місяць. Він містить:

- титульну сторінку;
- зміст;
- теми блоків на місяць;
- тему книжкового куточка;
- тему етнографічного куточка;
- стенд-музей, за яким здійснюється освітня діяльність;
- комплекси вправ ранкової гімнастики (2 комплекси);
- комплекси вправ гімнастики пробудження (2 комплекси);
- тематичне спрямування взаємодії з батьками на місяць;
- циклограми занять;
- циклограма пізнавально-дослідницької діяльності;
- циклограми занять з фізичного розвитку;
- циклограми занять з музичної діяльності;
- циклограми рухливих ігор;
- правила нових ігор: рухлих – 2; народні – 2;
- завдання за видами діяльності на тиждень;
- сітка, яка містить форми і теми освітньої діяльності на тиждень із зазначеною темою дня;
- примітка для зазначення змін у плануванні.

Календарні плани складаються вихователями на свою зміну (I чи II половину дня). У цих планах зазначаються:

- тема блоку, тижня, дня;
- дата;
- I чи II половина дня;

- форми та методи роботи, визначені перспективним планом роботи у деталізованій формі за хронологією дня.

Враховуючи продовження воєнного стану, для освітньої діяльності та отримання зворотного зв'язку з батьками вихованців, використовуватимуться месенджери, соціальні мережі, електронна пошта, мобільний зв'язок.

Планування роботи з батьками.

На сучасному етапі розвитку дошкільної освіти в Україні, Базовий компонент дошкільної освіти має за мету втілення в життя солідарної відповідальності держави, громади, родини, фахівців педагогічної освіти й інших професій, причетних до піклування, догляду та розвитку дітей раннього дошкільного віку. Тобто, одним з базових принципів реалізації Державного стандарту дошкільної освіти є соціально-педагогічне партнерство громади та всіх учасників освітнього процесу. Державний стандарт, відповідаючи викликам сьогодення, надає величезне значення взаємодії фахівців з дошкільної освіти з батьками задля гармонійного розвитку та здобуття ключових компетентностей дітей дошкільного віку.

Досвід роботи педагогів переконав у доцільності організації роботи з батьками за модульним принципом. Особливістю його застосування є те, що кожного місяця робота по організації взаємодії з батьками підпорядкована єдиній темі та меті. Кожен модуль, інтегруючи різні види і форми роботи, спрямований на послідовне досягнення запланованих завдань.

У своїй роботі ми визначаємо такі модулі:

1. Інформаційно-аналітичний модуль.
2. Пізнавальний модуль.
3. Наочно-інформаційний модуль.
4. Розважально-дозвільний модуль.

Відповідно до загального плану роботи з батьками вихователі складають план роботи з батьками для кожної вікової групи на рік та затверджуються завідувачем ЗДО.

Щомісяця у перспективному плані роботи з дітьми вихователі зазначають форми роботи з батьками на місяць відповідно до циклограми на рік. Таким чином, плануючи роботу з батьками, вихователі здійснюють її систематично та у повному обсязі.

Розділ IV . Особливості організації освітнього процесу.

1. Профільне спрямування: фізкультурно-оздоровче.

Пріоритетний напрямок роботи ЗДО на період воєнного стану: «Формування основ безпечної поведінки та здорового способу життя дітей дошкільного віку в умовах воєнного стану».

Загальновідомо: дитинство — унікальний період у житті людини, адже саме в цей час формується її здоров'я, відбувається становлення особистості. Досвід дитинства багато в чому визначає доросле життя людини.

Дитина, її життя і здоров'я — найвища цінність держави. Тож захистити її від можливих небезпек і навчити безпечно взаємодіяти з довкіллям (предметним, природним та соціальним) — одне з провідних завдань, визначених у головному документі дошкільної освіти — Базовому компоненті.

Так, саме дошкільний навчальний заклад:

- створює безпечні та нешкідливі умови розвитку, виховання та навчання дітей, режим роботи, умови для фізичного розвитку та зміцнення здоров'я відповідно до санітарно-гігієнічних вимог та забезпечує їх дотримання;
- формує у дітей гігієнічні навички та основи здорового способу життя, норми безпечної поведінки;
- сприяє збереженню та зміцненню здоров'я, розумовому, психічному й фізичному розвитку дітей.

Щоб забезпечити гармонійний розвиток людини, потрібно з дошкільного віку формувати у дітей усвідомлення цінності свого життя і здоров'я;

бережного ставлення до власного здоров'я, вироблення стереотипів безпечної поведінки в довкіллі. Адже, проблема навчання дітей правил особистої безпеки потребує уваги з боку дорослих: педагогів і батьків. Слушні та вчасні поради дорослих повинні допомогти дитині зберегти своє життя, зміцнити здоров'я, усвідомити, що грати можна не скрізь і що деякі заборони та правила – не примхи дорослих, а життєва необхідність.

Головна мета – формування в кожній дитині активної життєвої позиції щодо власного життя та власної безпеки, формування здорового способу життя, накопичення ними знань та навичок безпечної поведінки вдома, на вулиці, у дошкільному навчальному закладі, в природі тощо.

Основні напрямки роботи педагогічного колективу з формування знань дітей з безпеки життєдіяльності:

- створення належних умов для безпечної життєдіяльності;
- формування елементарної життєвої компетенції з питань безпеки;
- виховання основ безпечної поведінки у дітей;
- культура безпеки дорослих, відповідальне ставлення до життя та здоров'я дітей.

Максимального ефекту можна досягти лише тоді, якщо в діяльності педагогічного та батьківського колективів буде відпрацьовано єдину стратегічну лінію спрямовану на формування у дітей знань правил безпеки життєдіяльності. Реалізація всіх завдань з даної проблеми у ЗДО можлива лише через комплексну, цілеспрямовану роботу шляхом організації та проведення різних форм роботи з дітьми (з врахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей), які сприятимуть усвідомленню цінності власного життя, бережному ставленню до здоров'я, виробленню стереотипів безпечної поведінки в довкіллі.

Етапи освітньої роботи з формування у дошкільнят навичок безпечної поведінки

- **Підготовчий етап.** Полягає в отриманні та частковому узагальненні вражень про небезпеку, що може чатувати на дітей у довкіллі. Доречні такі форми і методи роботи, як екскурсія, цільова прогулянка, спостереження, читання художніх творів, розглядання предметних та сюжетних картинок, перегляд фільмів, мультимедійних презентацій, мультфільмів тощо.
- **Основний етап.** Робота з формування певної системи уявлень та вироблення навичок безпечної поведінки. На цьому етапі доцільно застосовувати різні види ігор з елементами безпеки життєдіяльності: бесіди, складання описових та творчих розповідей дітьми, розучування комплексів загальнорозвивальних вправ, віршів, виконання трудових доручень тощо.
- **Практичний етап.** На цьому етапі діти мають застосовувати набуті знання та вміння на практиці. Доречним буде використання таких форм і методів роботи, як розв'язання проблемних ситуацій, творчих завдань, пошуково-дослідницька діяльність, проведення свят, розваг, змагань, конкурсів тощо.

Форми роботи з дітьми з безпеки життєдіяльності

- Спостереження.
- Бесіди пізнавального та узагальнюючого змісту.
- Заняття.
- Різні види ігор.
- Квести.
- Екскурсії.
- Спортивні свята та тематичні розваги.
- Театралізовані вистави.
- Виставки (продуктивна діяльність).

Вся освітня робота з вихованцями закладу щодо підвищення рівня знань правил безпеки життєдіяльності та ефективного формування у них навичок безпечної поведінки здійснюється з урахуванням основних дидактичних принципів:

- **гуманізації**, що вимагає врахування можливостей, особливостей та потреб дитини;
- **науковості й доступності**, який полягає в засвоєнні дитиною реальних знань, які правильно відображають дійсність і не суперечать науковому розумінню понять, явищ; у навчанні дітей треба йти від простого до складного, від невідомого до відомого;
- **позитивної мотивації навчання**, що полягає в створенні позитивного емоційного клімату, гуманних стосунків педагога і дітей в процесі навчання, атмосфери ділового співробітництва;
- **наочності навчання**, що виражає «золоте правило» дидактики, сформульоване Я.А.Коменським: якщо можливо, то одночасно залучати декілька відчуттів дитини;
- **систематичності і послідовності**, що забезпечується раціональним плануванням, визначенням кількості пізнавального матеріалу різного змісту і встановлення логічної послідовності у поданні його дітям;
- **індивідуального підходу**, з врахуванням індивідуальних і вікових особливостей кожної дитини та **диференціації** завдань у процесі навчальної діяльності з врахуванням рівня розвитку дитини;
- **практичної цілеспрямованості та важливих спеціальних принципів**:
- забезпечення гігієни і нормальної роботи всіх органів та психофізіологічних процесів організму дітей;
- забезпечення взаємозв'язку і взаємозалежності життєдіяльності дитини з довкіллям (предметним, природним, соціальним) і безпосереднім середовищем, у якому вона перебуває, та соціальною ситуацією розвитку

як єдиною і неповторною для дошкільного дитинства системою взаємин між дитиною та середовищем;

- раціональна організація життя та діяльності дітей у дошкільному навчальному закладі;
- захист здоров'я, життєдіяльності дитини як у дошкільному навчальному закладі, так і в сім'ї;
- своєчасне усунення негативних впливів на життєдіяльність дитини та їх наслідків; надання своєчасної допомоги;
- забезпечення взаємозв'язку дошкільного навчального закладу, сім'ї та громадськості у формуванні безпечної поведінки дітей.

В організації освітньо-виховної роботи з дітьми з питань безпеки життєдіяльності педагогам варто керуватися **наступними чинниками:**

- робота не повинна обмежуватися лише засвоєнням дітьми норм та правил з безпеки життєдіяльності – дітей необхідно навчати обачності;
- формувати навички орієнтування і швидкої реакції в екстремальних ситуаціях;
- дотримання єдиної стратегічної лінії у діяльності педагогічного, дитячого та батьківського колективів.

Завданням педагогічного колективу дошкільного навчального закладу є:

- систематична цілеспрямована освітня робота з дошкільниками з вироблення в їх свідомості стереотипів поведінки в життєвому середовищі, навичок користування предметами та речами, поведінки в різних екстремальних ситуаціях тощо;
- поліпшення якості виховної роботи з питань безпеки та захисту здоров'я дітей від негативних впливів довкілля;
- вдосконалення теоретичних знань і практичних навичок педагогів та батьків;
- пропагування здорового способу життя серед педагогів, дітей та їх родин.

З метою удосконалення теоретичних знань та практичних навичок педагогів та батьків з формування у дітей ціннісного ставлення до власного здоров'я та життя та з метою поліпшення якості освітньо-виховної роботи з питань особистої безпеки та захисту життя дітей дошкільного віку в ЗДО щорічно проводиться «Тиждень знань з основ безпеки життєдіяльності» та «Тиждень безпеки дитини» як форми систематизації знань дітей про безпечне довкілля.

Висновок: Уся освітня робота в ЗДО з дітьми дошкільного віку з безпеки життєдіяльності відповідно вимог Базового компонента дошкільної освіти повинна забезпечувати їх здоров'язбережувальну компетентність, зокрема – вміння застосовувати здобуті знання, вміння і навички щодо збереження здоров'я в повсякденній діяльності, не перешкоджаючи як власному, так і здоров'ю інших людей та дотримуватися правил безпеки життєдіяльності.

За умови систематичної, планової, поетапної, методично грамотної роботи педагогів у тісній співпраці з батьками дошкільнята зростають готовими до безпечного розв'язання життєвих ситуацій у соціальному, предметному та природному довкіллі.

2. Профільне спрямування: STREAM-освіта.

Розділ V. Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Внутрішня система забезпечення якості освіти створюється відповідно до статті 41 Закону України «Про освіту». Вона включає:

- оприлюднені критерії, правила та процедури оцінювання освітньої діяльності та управлінських процесів у закладі освіти;
- політики та процедури забезпечення якості освіти;
- систему та механізми забезпечення академічної доброчесності;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу;
- інші процедури та заходи, що визначаються спеціальними законами або документами закладу освіти.

Відповідно до статті 20 Закону України «Про дошкільну освіту» педагогічна рада закладу дошкільної освіти формує систему та затверджує процедури внутрішнього забезпечення якості освіти, зокрема систему та механізми забезпечення академічної доброчесності.

Внутрішня система забезпечення якості освіти створюється відповідно до рекомендацій Міністерства освіти і науки України, Державної служби якості освіти України з урахуванням: цілей та пріоритетів розвитку закладу дошкільної освіти, типу закладу, місцезнаходження, умов діяльності.

До розбудови внутрішньої системи якості освіти залучаються усі учасники освітнього процесу.

Мета внутрішньої системи забезпечення якості освіти: постійне та послідовне підвищення якості освіти на основі відстеження динаміки показників освітньої діяльності та освітніх процесів у ЗДО.

Завдання внутрішньої системи забезпечення якості освіти:

1. Визначення пріоритетних напрямів та показників для оцінювання освітньої діяльності, управлінських процесів у ЗДО.
2. Здійснення вимірювання показників освітньої діяльності та управлінських процесів у ЗДО та оцінка їх динаміки.
3. Визначення шляхів підвищення якості освіти за результатами оцінювання показників освітньої діяльності та освітніх процесів.
4. Надання допомоги учасникам освітнього процесу щодо підвищення якості освіти.

Напрями, показники, методи збору інформації для оцінювання якості освітньої діяльності та управлінських процесів у ЗДО.

Напрями, показники для оцінювання освітніх і управлінських процесів у ЗДО доцільно визначати за результатами аналізу діяльності закладу освіти за минулий навчальний рік та анкетування педагогічних працівників, батьків вихованців щодо якості провадження освітньої діяльності в ЗДО.

Матеріали щодо організації і проведення моніторингу досягнень дітей дошкільного віку згідно з Базовим компонентом дошкільної освіти України

показники досягнень дітей, діагностичний інструментарій, методику обстеження, характеристику рівнів засвоєння програмових вимог розроблено відповідно до методичного посібника "Моніторинг досягнень дітей дошкільного віку згідно з Базовим компонентом дошкільної освіти: методичний посібник" (за загальною редакцією Т. В. Киричук, О. М. Кулик, Н. М. Шаповал; – Тернопіль: Мандрівець, 2016р.).

Зміни та доповнення до напрямів, показників, методів збору інформації для оцінювання якості освітньої діяльності й управлінських процесів у ЗДО схвалюються відповідним рішенням педагогічної ради та затверджуються наказом керівника закладу.

Напрями, показники, методи збору інформації для оцінювання якості освітньої діяльності та управлінських процесів у ЗДО

Напрямок оцінювання	Показники	Методи збору інформації	Термін проведення
Освітнє середовище	Забезпечення ЗДО: - спортивних зал; - музичних зал; - групових осередків; - кабінету практичного психолога; - логопедичного кабінету - обладнанням відповідно до Примірного переліку ігрового та навчально-дидактичного обладнання для закладів дошкільної освіти	Спостереження	
	Забезпечення наочними та ігровими посібниками відповідно Примірного переліку ігрового та навчально-дидактичного	Спостереження	

	обладнання для закладів дошкільної освіти		
	Стан території та приміщень. Відповідність Санітарному регламенту	Спостереження, вивчення документації	
	Дотримання вимог безпеки життєдіяльності вихованців та охорони праці працівників	Спостереження, вивчення документації	
	Створення умов для дітей з особливими потребами	Спостереження, вивчення документації	
Освітня діяльність	Якість планування в ЗДО	Вивчення документації	
	Діяльність керівника ЗДО	Опитування, вивчення документації	
	Система внутрішнього моніторингу	Вивчення документації	
	Організація та здійснення освітнього процесу в ЗДО	Спостереження вивчення документації	
	Рівень реалізації компетентнісного підходу	Спостереження оцінка, вивчення документації	
	Діяльність вихователя	Спостереження, вивчення документації	
	Організація та здійснення методичної роботи	Вивчення документації	
	Співпраця з батьками вихованців	Опитування, вивчення документації	

Результати освітньої діяльності	Рівень засвоєння вихованцями старших груп вимог БКДО за освітніми напрямками	Спостереження	
---------------------------------	--	---------------	--

Основи політики забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти в ЗДО

Основами політиками забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти в ЗДО є:

- забезпечення публічної інформації про діяльність закладу освіти (ст. 30 Закону України «Про освіту»);
- дотримання принципів академічної доброчесності у діяльності педагогічних працівників (ст. 42 Закону України «Про освіту»);
- запобігання та протидія булінгу (цькуванню);
- створення умов щодо професійного зростання педагогічних працівників (постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників (зі змінами).

Основні процедури вивчення якості освітньої діяльності в ЗДО

Основними процедурами вивчення якості освітньої діяльності в ЗДО визначено:

- відстеження рівня розвитку дітей старшого дошкільного віку відповідно до вимог Базового компонента дошкільної освіти;
- внутрішній моніторинг якості освіти;
- самооцінювання освітньої діяльності.

Аналіз рівня розвитку дітей старшого дошкільного віку здійснюється відповідно до вимог Базового компонента дошкільної освіти. Інструментарієм здійснення моніторингу є «Моніторинг досягнень дітей дошкільного віку згідно з Базовим компонентом дошкільної освіти». Упорядники: Н.М. Шаповал, О.М. Кулик, Т.В. Киричук. 2021 рік.

Для забезпечення об'єктивності та достовірності даних важливо дотримуватись принципів академічної доброчесності, у тому числі справедливого оцінювання.

Внутрішній моніторинг якості освіти здійснюється відповідно до статті 48 Закону України «Про освіту», наказу Міністерства освіти і науки України від 16.01.2020 №54 «Про затвердження Порядку проведення моніторингу якості освіти». Для проведення внутрішнього моніторингу розробляється відповідна програма.

Самооцінювання освітньої діяльності включає:

- самооцінку показників освітньої діяльності та управлінських процесів у ЗДО;
- оцінювання педагогічними працівниками своєї діяльності.

Очікувані результати щодо реалізації системи внутрішнього забезпечення якості освіти

1. Отримання об'єктивних даних про якість освітньої діяльності та управлінських процесів у ЗДО.
2. Підвищення якості освіти в ЗДО на основі прийняття ефективних управлінських рішень.
3. Створення атмосфери довіри до ЗДО серед педагогічних працівників та батьків вихованців.

Освітня програма ЗДО забезпечує досягнення дітьми результатів навчання (набуття компетентностей), визначених Базовим компонентом дошкільної освіти.

Розділ VI. Права та обов'язки здобувачів освіти.

Освіта є основою інтелектуального, духовного, фізичного і культурного розвитку особистості, її успішної соціалізації, економічного добробуту; запорукою розвитку суспільства, об'єднаного спільними цінностями культурою, та держави.

Метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу Українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору.

Здобувачі освіти мають право на:

- розвиток, навчання та виховання;
- індивідуальну освітню траєкторію, що реалізується, зокрема, через вільний вибір видів, форм і темпу здобуття освіти, методів і засобів навчання;
- якісні освітні послуги;
- справедливе та об'єктивне оцінювання результатів розвитку;
- відзначення успіхів у своїй діяльності;
- безпечні та нешкідливі умови перебування в закладі;
- повагу людської гідності;
- захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства та експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувача освіти.

Здобувачі освіти зобов'язані:

- виконувати вимоги освітньої програми, дотримуючись принципу академічної доброчесності та досягти результатів розвитку, передбачених стандартом освіти – Базовим компонентом дошкільної освіти України;
- поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм;
- відповідально та дбайливо ставитися до власного здоров'я, здоров'я оточуючих, довкілля;
- дотримуватися установчих документів, правил внутрішнього розпорядку.

Залучення здобувачів освіти під час освітнього процесу до виконання робіт чи до участі у заходах, не пов'язаних з реалізацією освітньої програми, забороняється, крім випадків, передбачених рішенням Кабінету Міністрів України. /Згідно з Законом України «Про освіту», що набрав чинності 28.09.2017 /

Розділ VII. Умови забезпечення якості дошкільної освіти в ЗДО.

Кадрове забезпечення.

Адміністрація ЗДО на підставі Закону України «Про дошкільну освіту», приймає на роботу педагогів, які мають відповідну повну вищу та неповну вищу педагогічну освіту. Дошкільний навчальний заклад укомплектований педагогічними кадрами та обслуговуючим персоналом. Вакансії на початок 2023/2024 навчального року: вихователь – 1,5 ставки, кухар, коридорна, слюсар-електромонтер, інструктор з фізичної культури.

Професійний добір та розподіл педагогічних кадрів має велике значення як у роботі з дітьми, так і в роботі колективу в цілому. При комплектації груп педагогічними працівниками адміністрація враховує психологічну сумісність, рівень їх професіоналізму, досвід роботи, ділові якості та побажання працівників і батьків.

Педагогічні кадри за віковими групами закріплюються наказом по закладу на початку навчального року. Адміністрація ЗДО диференційовано підходить до педагогів, створюючи всі умови для розкриття їх творчого потенціалу. Колектив закладу характеризується стабільністю та позитивною результативністю.

Виходячи з аналізу кадрового складу, можна зробити висновок, що в закладі дошкільної освіти є підґрунтя для зразкової діяльності закладу, бо компетентну особистість може виховати лише творчий педагог. Позитивною особливістю колективу є синтез майстерності висококваліфікованих вихователів, творчості молодих спеціалістів, старанності обслуговуючого персоналу в розвитку компетентної особистості.

Середовище ЗДО

Дієвим чинником розвитку дитини є соціокультурне оточення. Кожна дитина у своєму розвитку зазнає першочерговий вплив сім'ї, її побуту, культурних уподобань, форми зайнятості старших і змісту сімейних дозвіль.

У закладі дошкільної освіти значну увагу надають організації роботи з батьками вихованців у контексті національного та патріотичного виховання та залучення їх до роботи з зазначеної тематики.

Весь колектив ЗДО володіє державною мовою. Педагоги організації освітньої діяльності здійснюють виключно українською мовою.

Розвивальне середовище в ЗДО відповідає вимогам. Створення сприятливого для розвитку оточення в закладі включає в себе розумну і красиву організацію простору і його елементів: дитячі іграшки, меблі, книжки, малюнки тощо. Дітям доступні всі функціональні елементи простору закладу, що спонукає їх до активної предметно-практичної діяльності, прояву творчості, креативності.

Компоненти розвиваючого предметного середовища в ЗДО включають не тільки групові приміщення, а й інший функціональний простір - музично-спортивна зала, прогулянкові майданчики, інші структурні компоненти.

Створюючи розвивальний простір у дошкільному закладі, дотримуємось методичних рекомендацій МОН України від 21.08.2023 №1/12490-23 «Про окремі питання діяльності закладів дошкільної освіти у 2023/2024 навчальному році», зокрема таких, як: безпечність, урахування закономірностей розвитку дітей, раціональність, динамічність, активність, комфортність кожної дитини, позитивне емоційне навантаження.

Однією з основних умов створення в дошкільних навчальних закладах розвивального довкілля для дітей дошкільного віку є опора на особистісно-орієнтовану модель взаємодії між педагогом і дітьми. Це означає, що пріоритетною метою виховання є формування гармонійної та всебічно розвиненої особистості. Завдання педагога полягає в забезпеченні інтересів

дитини у задоволенні її природних нахилів і потреб. У своїй діяльності педагоги керуються положенням: «Не поруч, не над, а разом».

Розвивальне середовище – це сукупність умов, які забезпечують різнобічний розвиток дітей; це система матеріальних об'єктів їхньої діяльності. Створення в дошкільному закладі повноцінного розвивального середовища та забезпечення відповідної позиції вихователя в організації діяльності дітей – провідний засіб реалізації завдань сучасного реформування освіти. Адже правильно організоване розвивальне середовище сприяє соціалізації дитини, впливає на всі аспекти її розвитку.

ЗДО сьогодні є ідеальним полем для розгортання особистісно-орієнтованих технологій, оскільки, на відміну від школи, не орієнтований на жорстко фіксований результат, отже, покликаний бути розвивальним та охоронним із погляду фізичного, психічного, соціального і духовного здоров'я дитини.

Розвивальне середовище – це сукупність умов, які забезпечують різнобічний розвиток дітей, це система матеріальних об'єктів їхньої діяльності. Створення в дошкільному закладі повноцінного розвивального середовища та забезпечення відповідної позиції вихователя в організації діяльності дітей – провідний засіб реалізації завдань сучасного реформування освіти. Адже правильно організоване розвивальне середовище сприяє соціалізації дитини, впливає на всі аспекти її розвитку.

Розвивальне середовище – комплекс психолого-педагогічних, матеріально-технічних, санітарно-гігієнічних, естетичних умов, що забезпечують організацію життя дітей у дошкільному закладі. «В цілому розвивальне середовище можна представити у вигляді круга, в центрі якого розташоване «Я» (мій простір, середовище мого внутрішнього життя) і який поділено на сегменти – предметно-ігрове, природне та соціальне середовище», – зазначає О.Кононко.

Обов'язковою умовою забезпечення ефективного розвитку дитини є створення розвивального середовища в єдності всіх його складників, а саме:

природного, предметно-ігрового, соціального, власного «Я» дитини, тобто організоване відповідно до програми розвитку дитини дошкільного віку.

Природне розвивальне середовище сприяє виникненню у дошкільника інтересу та елементарних уявлень про об'єкти, явища природи, розкриває причинно-наслідкові зв'язки та взаємозалежність природного довкілля і людини як його частини, формує природодоцільну поведінку малюків.

Для створення оптимального розвивального простору підібрано різне обладнання (ігрове, навчальне, спортивне тощо), продумано його оптимальне розміщення. Розвивальний простір створюється не для зручності педагога, а для того, щоб дитина могла вільно, відповідно до своїх смаків і настрою, обирати той чи інший осередок.

Для кожного вікового періоду предметно-ігрове середовище особливе.

Наступність ЗДО та ЗЗСО

Наступність між дошкільною та початковою освітою – це забезпечення неперервності здобуття людиною освіти. Наступність в освіті необхідна для створення єдиного освітнього процесу, що логічно продовжується від дитячого садка до школи. Цей процес допомагає досягти цілісного розвитку особистості.

Під час навчання у дітей формуються базові компетентності – вміння, знання та навички, які необхідні для подальшого навчання та життя загалом. Володіння українською та іншими мовами, математичні навички, знання в галузі природничих наук, техніки або культури – цьому дитина навчається в молодшій школі завдяки тим компетентностям, що сформувались у неї в дитячому садку.

У дошкільному віці діти починають розвивати, зокрема допитливість, ініціативність, відповідальність, креативність, навички комунікації. Початкова освіта базується на цих навичках і поглиблює їх.

Перехід між дитячим садком і школою має бути поступовим, оскільки діти мають пройти період адаптації. Адаптація дитини буде значно легшою, якщо у перші роки навчання в школі будуть продовжувати та підіймати на інший

рівень ту діяльність, яка була в дитячому садку. Наступність в освіті означає збереження основних видів діяльності дітей дошкільного віку в початковій школі, зокрема:

- спілкування;
- ігри;
- рухова активність;
- пізнавальна діяльність;
- засвоєння господарсько-побутових навичок;
- ліплення, малювання, аплікація, конструювання, слухання музики, спів, хореографія, театральна діяльність.

Педагоги дошкільної освіти мають бути ознайомлені з програмою початкової школи та вводити у свої заняття навчальні елементи, які підготують дітей до 1-го класу. Вчителі початкових класів також мають знати дошкільну навчальну програму, щоб використовувати її складові в адаптаційний період.

Випускники ЗДО в подальшому мають змогу за місцем проживання навчатися в закладах загальної середньої освіти.

Між ЗЗСО та ЗДО укладено угоду про співпрацю та складено плани наступності на навчальний рік, які схвалено педагогічною радою закладу. Керівник ЗДО затвердила плани, директор закладу загальної середньої освіти погодила їх.

Планами наступності передбачено зміст роботи на навчальний рік за такими напрямками роботи як:

1. Робота з кадрами (спільні заходи, консультування, робота веб-сайту тощо).
2. Робота з батьками (конкурси, виставки, спільні батьківські збори, засідання батьківського комітету, дні відкритих дверей, зустрічей з цікавими людьми, народними умільцями, концерти, свята, фестивалі, пам'ятки-поради, консультації, робота веб-сайту тощо).

3. Робота з дітьми (екскурсії, читання художньої літератури про школу, бесіди з дошкільниками про навчання в школі, надання інформації про життя дітей-школярів через спостереження за їх діяльністю, бесіди, міні-заняття тощо).
4. Управлінська діяльність (забезпечення наступності в роботі дитячого садка та школи, як умови розвитку індивідуальності від 3-7 років, виконання плану наступності ЗДО тощо).

СХВАЛЕНО

Протокол педагогічної
ради Сумського ДНЗ № 17 «Радість»
№1 від 31.08.2023